

جدام

نویسندگان به ترتیب حروف الفبا:

- سید ابراهیم اسکندری
- دکتر علیرضا خاتمی
- دکتر علی خامسی پور
- دکتر حبیبی دولتی
- دکتر محمد شیزرپور
- دکتر حسن طباطبایی
- دکتر 'یرضا' خیروز
- دکتر محمدمهدی گوا
- الهه محمودی مقام
- دکتر مهشید ناصحی
- دکتر منصور نصیری کاشانی

مرکز آموزش و پژوهش بیماری‌های پوست و جدام
 دانشگاه علوم پزشکی تهران

مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر
 وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

عنوان و نام پدیدآور : جذام / نویسندگان به ترتیب حروف الفبا سیدابراهیم اسکندری ... [و دیگران] ؛ [برای] مرکز آموزش و پژوهش بیماری‌های پوست و جذام دانشگاه علوم پزشکی تهران، مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مشخصات نشر : تهران: سپیدبرگ، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۸۰ ص.؛ مصور، جدول، رنگی.

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۳-۶۲-۷

وضعیت فهرست‌نویسی : فیا

یادداشت : نویسندگان به ترتیب حروف الفبا: سیدابراهیم اسکندری، علیرضا خاتمی،

علی خامسی‌پور، یحیی دولتی، محمد شیزرپور، حسین طباطبایی،

علیرضا فیروز، محمدمهدی گویا، الهه محمودی‌مقدم، مهشید ناصحی،

منصور نصیری کاشانی

موضوع : جذام -- پیشگیری -- درمان

شناسه افزوده : دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران. مرکز آموزش و

پژوهش بیماری‌های پوست و جذام

شناسه افزوده : وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر

رده‌بندی ده‌بند: ۱۳۹۴ ج/۴ RC۱۵۴

رده‌بندی دیوید: ۶۱۶/۹۹۸

شماره کتاب شناسه ملی: ۴۰۲۱۷۱۲

عنوان	■	جذام
نویسندگان	■	سیدابراهیم اسکندری، دکتر حلیرضا خاتمی، دکتر علی خامسی‌پور،
(به ترتیب		دکتر یحیی دولتی، دکتر محمد شیزرپور، دکتر حسین طباطبایی،
حروف الفبا)		دکتر علیرضا فیروز، دکتر محمدمهدی گویا، الهه محمودی‌مقدم،
		دکتر مهشید ناصحی، دکتر منصور نصیری کاشانی
صفحه‌آرا	■	علی رضایی
ناشر	■	سپیدبرگ (۶۶۹۵۴۴۵۷)
چاپ	■	۱۲۸
صحافی	■	غزل
شمارگان	■	۲۰۰۰ جلد
نوبت چاپ	■	اول - ۱۳۹۴
قیمت	■	۹۹۰۰ تومان
شابک	■	۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۳-۶۲-۷

فهرست مطالب

۹.....	پیش گفتار.....
۱۱.....	تاریف.....
۱۱.....	تاریخچه.....
۱۲.....	تاریخچه جذام در ایران.....
۱۲.....	تاریخچه جذام در ایران معاصر (۲۰۰ سال اخیر).....
۱۴.....	تاریخچه جذام در ایران (۵۰ سال اخیر).....
۱۷.....	جذام در ایران بعد از انقلاب اسلامی.....
۱۹.....	سرانجام سازمان مبارزه با جذام در ایران.....
۲۰.....	اپیدمیولوژی.....
۲۲.....	سبب شناسی.....
۲۳.....	پاتوژن.....
۲۴.....	ایمونولوژی.....
۲۷.....	ژنتیک.....
۲۷.....	طبقه بندی.....
۳۰.....	علایم بالینی.....
۳۰.....	جذام indeterminate.....
۳۱.....	جذام TT.....

- جذام BT ۳۲
- جذام BB ۳۳
- جذام BL ۳۳
- جذام LL ۳۴
- دستی اعصاب محیطی ۳۶
- (pure neural leprosy) عصبی ۳۸
- واکنش های اییدولوژیک ۳۹
- واکنش نوع ۴۰
- واکنش نوع ۴۱
- علایم سیستمیک ۴۳
- تشخیص بالینی ۴۳
- نگاهی کوتاه به نکات ضروری و مهم در معاینه عصبی بیمار ۴۶
- معاینه حس نقاط مخصوص دست ها و پاها ۴۷
- معاینه بیمار از نظر ضعف عضلانی در دست ها ۴۷
- معاینه بیمار از نظر شروع ضعف عضلانی در پاها ۴۸
- معاینه بیمار از نظر علایم افتادگی پا ۴۸
- معاینه بیمار از نظر ضعف عضلانی در صورت و مشکلات ۴۸
- چشمی ۴۸
- تشخیص افتراقی ۴۹
- تشخیص آزمایشگاهی ۴۹

- ۵۰ اسمیر پوستی
- ۵۱ هیستوپاتولوژی
- ۵۱ PCR و سرولوژی
- ۵۲ تست پوستی لپرومین
- ۵۳ درمان
- ۵۶ پیشگیری
- ۵۸ معلولیت
- ۶۱ پیشگیری از معلولیت
- ۶۳ سازمان جهانی بهداشت، درجه بندی معلولیت
- ۶۴ اندام‌ها
- ۶۴ چشم‌ها
- ۶۵ درجه بندی کلی بیمار
- شاخص درجه‌ی دو معلولیت و اشاراتی بر وضعیت آماری
- ۶۵ معلولیت ناشی از جذام در ایران و جهان
- ۶۷ ضمیمه‌ی ۱: تهیه اسمیر
- ۶۷ باسیل جذام در اسمیر
- ۶۸ محل برداشت اسمیر پوستی
- ۶۹ روش گرفتن اسمیر
- ۷۰ تهیه اسمیر از مخاط بینی

- ۷۱ لوازم مورد نیاز جهت رنگ آمیزی مایکوباکتریوم لپرا
- ۷۲ روش رنگ آمیزی
- ۷۳ رنگ آمیزی اسمیرها
- ۷۴ آزمایش میکروسکوپی و خواندن اسمیر
- ۷۵ تعداد باسیل در اسمیر
- ۷۵ (Bacterial Index = BI) ایندکس باکتریایی
- ۷۵ در تعیین ایندکس باکتریایی مطابق مقیاس لگاریتمی ریدلی
- ۷۷ (Morphological Index = MI) ایندکس مورفولوژیک
- ۷۹ منابع

www.ketabdor.ir

پیش گفتار

کتاب پیش رو، در پاسخ به نیازی که برای داشتن یک کتاب مختصر، کاربردی و به اصطلاح «دم دستی» به زبان فارسی درباره‌ی بیماری «جذام» اساس می‌شد، تألیف شد. اندمیک‌بودن جذام در کشور و تعهد بین‌المللی برای کشف مرده‌جده مبتلایان به این بیماری و کاستن معلولیت‌های ناشی از آن، برآورده کردن این نیاز را تازمی کرد. با این رویکرد، گروه مؤلفان که جملگی از متخصصان پوست و بیماری‌های عفونی و کارشناسان سلامت هستند و بیش‌ترین رابطه را با جنبه‌های مختلف بیماری جذام - از اقدامات مدیریتی لازم در نظام سلامت و فعالیت‌های آموزشی پژوهشی در سطح کشور تا درمان و مراقبت رودررو از مبتلایان به جذام - به‌ویژه طی سال‌های اخیر را داشته‌اند، لازم دیدند به این نیاز پاسخ گویند. سرانجام همت مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری مرکز آموزش و پژوهش بیماری‌های پوست و جذام دانشگاه علوم پزشکی تهران این تلاش بالقوه را بالفعل کرد و کتاب حاضر آماده‌ی چاپ شد.

تردیدی نیست که کتاب حاضر به‌عنوان مرجع علمی جامعی برای بیماری جذام تألیف نشده است. افزودن بخش‌هایی به این کتاب که دربرگیرنده‌ی مباحث تخصصی‌تر مربوط به این بیماری بود، نیل به آن مقصود را میسر می‌کرد، ولی ممکن بود به همان اندازه از میزان کاربردی‌بودن آن بکاهد؛ موضوعی که نه‌تنها با وضعیت حاضر بیماری جذام سازگار نیست، بلکه هدف مؤلفان این کتاب نیز نبوده است.

علی‌رغم آنکه بیش از دو دهه است که کشور ما از نظر مراحل کنترل بیماری جدام در سطح ملی در مرحله‌ی حذف (elimination phase) بیماری قرار دارد، ولی وضعیت تشخیص موارد جدید و شیوع جدام در ایران به‌گونه‌ای است که لازم است همه‌ی پزشکان به امکان مواجه‌شدن با بیماران مبتلا به جدام بیندیشند و در موارد مقتضی، آن‌را در تشخیص‌های افتراقی مدنظر قرار دهند. جدام یک بیماری است که تشخیص آن «بالینی» است و چنانچه فرد مبتلا، به‌موقع تشخیص داده شده و به‌درستی درمان گردد، نه‌تنها باعث پیشگیری از رخ‌دادن عوارض و معلولت‌ها در خود فرد بیمار شده بلکه موجب پیشگیری از سرایت بیماری در جامعه نیز می‌شود. این موضوع اهمیت شناخت علایم ساده و تشخیص به‌موقع بیماری جدام را صدچندان می‌کند. از آنجا که ضروری است یکایک ارائه‌دهندگان خدمت سلامت در سطوح مختلف ازجمله پزشکان عمومی و متخصص، علایم این بیماری را بشناسند تا در صورت مواجهه با موردی مشکوک به آن اقدامات لازم را انجام دهند، خواندن این کتاب را به همه‌ی پزشکان، پیراپزشکان و سایر رشته‌های مرتبط با سلامت توصیه می‌کنیم.

در پایان، این اثر کوچک را به روان پاک «دکتر محمدحسین مبین» پزشک متخصص و متعهد که عمر شریف خود را خالصانه صرف خدمت به مبتلایان بیماری جدام در کشور و به‌ویژه استان آذربایجان شرقی کرد و در مهرماه سال ۱۳۹۴ چشم از جهان فرو بست، تقدیم می‌داریم.

شادروان دکتر محمدحسین مبین
(۱۳۰۶-۱۳۹۴)

گروه مؤلفان

پاییز ۱۳۹۴